

Tineri interpreți

Este, în adevăr, emoționant de observat faptul că un grup de foarte tineri muzicieni ne-a oferit o seară de muzică de cameră în care bunul gust s-a întilnit — în mod convingător și elocvent — cu angajarea interioară de asemenea autentică, a interpretelor. Căci pianista Luminița Ghencea, clarinetistul Ștefan Korody și violoncelistul Iosef Calef sînt tineri muzicieni cunoscuți în viața de concert din aparițiile lor anterioare cu totul meritorii, marcate — în mod evident — de tendința de depășire a momentului pe care îl parcurg. Distingem — de această dată — în cîntul lor etapele unei maturizări, ale unei consolidări a gândirii muzicale; stabilitatea acestora dobindește acum temeiuri mai profunde într-o perspectivă mai largă a acțiunii interpretative. Sînt reflexii pe care nu le-a suscitât interpretarea atît de integră, sensibil fundamentată a marelui *Trio în la minor* de Brahms, dar — în egală măsură — aceeași fundamentare a tactului și a bunului gust muzical le distingem și în realizarea structurilor compozitorului tirgu-mureșan Adam Csako; stilul improvizatoric a fost susținut aci de un tonus vitalizator pe care l-am fi dorit prezent și în interpretarea *trio-urilor* aparținînd lui Mozart și Beethoven, lucrări realizate însă, parțial. Și totuși pianista Luminița Ghencea păstrează o reală distincție în ținuta sa interpretativă, un simț permanent al colaborării subtile și lucide cu partenerii formației; sînt disponibili pe care le-am reținut și în cîntul atît de maleabil al clarinetistului Ștefan Korody, în pofida rateurilor sale accidental scăpate, sau în evoluția — în adevăr camerală — a violoncelistului Iosef Calef a cărui atenție trebuie să se îndrepte, în continuare, către îmbunătățirea și diversificarea calității sunetului.

DUMITRU AVAKIAN

Formații ale Conservatorului din Iași

Formațiile muzicale studențești ale Iașului și-au făcut în ultimii ani un obicei de a vizita Capitala, de a se supune unor confruntări, întotdeauna pline de roade, cu publicul, colegii și criticii Capitalei.

Născute în vîltoarea profundelor transformări pe care Iașul le-a trăit în ultimii ani, (odată cu venirea în străvechiul oraș moldovenesc a unor cadre de înaltă pregătire muzicală), ansamblurile universitare ale Iașului au devenit indiscutabil formații muzicale de prestigiu național, capabile să intre în competiție cu celelalte ansambluri de gen ale țării.

Am ascultat în această nouă întilnire cu ieșenii, Cvartetul studenților premiat vara trecută la Concursul Cvartetelor studențești de la Brașov, Corul „Animosi” al lui Pautza — replică încununată de succes a celebrului „Madrigal” bucureștean —, ansamblul „Nuova Consonanza”, dirijat de Vicente Țușcă și un concert al orchestrei Conservatorului „George Enescu”.

Dintre acestea, ne vom referi la Concertul orchestrei simfonice a Conservatorului.

Desigur, impunătoarea *Simfonie* brahmsiană în *Re major* a sunat în multe momente neîncheiată, nearticulată; desigur că în unele episoade ale simfonicii (în program *Simfonia a II-a* de Brahms, *Concertul nr. 2 în sol minor* de Saint-Saëns — solistă Sofia Cosma — și prima audiere a piesei ieșeanului Cristian Misievici — *Episoade pentru mezzo-soprană*,

recitator și orchestră — solistă Mihaela Agachi) s-au pierdut câteodată elementele esențiale ale partiturilor; desigur că am fi preferat să ascultăm un student (și nu chiar un excelent profesor) drept solist al acestui concert — dar am asistat în ansamblu, la un concert de ținută profesională, un concert în care s-a cîntat cu bucurie și înflăcărare tinerească, un concert care a demonstrat existența la Conservatorul ieșean, mai bine zis, capacitatea primei instituții de învățămînt muzical a Iașului de a făuri instrumentiști de valoare, de a crea schimbul de orchestranți atît de necesar formațiilor țării.

O mențiune specială pentru arta dirijorului Cornel Calistru, capabil să unească, printr-un gest autoritar și eficient, masa orchestrală, o notație deosebită pentru surprinzătoarea personalitate componistică a studentului Cristian Misievici, autor al unei lucrări ce vădește meșteșug, temeinică asimilare a tehnicii componistice, simțul culorilor orchestrale, gust arhitectonic, dorința de a rosti un mesaj original.

Fără îndoială, concertul studenților ieșeni a fost o manifestare de maxim interes chiar și în această ultimă parte a stagiunii în care nu ne putem plînge că sîntem lipsiți de momente muzicale realmente captivante.

IOSIF SAVA

În Sala mică a Palatului am ascultat, între altele, corala *Animosi* a Conservatorului din Iași, care a prezentat, sub conducerea dirijorului Sabin Pautza, cîteva coruri ale compozitorilor noștri.

Formația ne-a lăsat o bună impresie: cînt moderat, îndeobște în piano, dar și cu nuanțe expresive adecvate textului muzical. Impresionantă, în mod deosebit *Miorița* cu care a debutat corul: cînt dramatic, la unison, realizat cu multă simțire, într-o liniște și cu un sentiment puternic, comunicativ, uneori cutremurător. Au urmat coruri pe teme populare de Ilarion Cocișiu-Pautza (*Rujă, Rujă*) și de Achim Stoia (*Hai Mîndro — Hop și șe*) armonizate simplu, clar, consonant. A fost cîntat și un cântec de leagăn de Vinicius Grefiens și am savurat ritmica specifică, sacadată, sincopată, a *Suitei din Oaș* de Darius Pop. Doru Popovici a fost reprezentat prin *Limba noastră*, cîntec armonizat sobru, modal, cu unele cromatisme plăcute auzului, cu o polifonie simplă, olară. Cunoscuta *Chindie* de Alexandru Pașcanu este importantă prin faptul că reprezintă o consemnare vie și nesofisticată a acestei hore populare a cărei melodică e de o accesibilitate largă. A fost cîntată cu acea ritmică de mare vitalitate proprie jocului respectiv. Tînărul compozitor Vasile Spătărelu are o realizare recentă, interesantă: *Omagiu lui Picasso*. El pleacă de la gregoriană temă *Dies Irae* pe care o polifonizează, o diversifică, imprimîndu-i sensuri expresive puternice, majorate de folosirea economică și oportună, judicioasă, a elopotelor. Lucrarea bine interpretată s-a bucurat de un legitim succes. Corala Conservatorului ieșean s-a dovedit o formație activă, disciplinată și dornică, în frunte cu dirijorul său Pautza, de realizări cît mai frumoase. I-am sugera însă să renunțe pe cîte e cu putință la acele *glissandi coboritoare* care aplicate deseori cîntecelor în final riscă să ducă interpretarea către un manierism cu totul nedorit.

Apoi formația *Nuova consonanza* ne-a prezentat o „mostră” a posibilităților sale, executînd mai întîi *Octandre* de Varese, marele precursor al muzicii concrete care a explorat intens posibilitățile instrumentelor tradiționale, lărgind diapazonul sonorității clasice cu înglobarea și a diferitelor zgomote.

(Este curios că o seamă de muzicieni contemporani îl descooperă abia azi pe Varese, după ce au luat contact cu realizările unor alți compozitori avansați din zilele noastre).

Sub conducerea tinărului dirijor și compozitor Vicente Tuschă, formația a interpretat, în maniera sa personală, *Vocalize* de Liviu Glodeanu, piesă extrem de interesantă prin fantezia cu care înzestratul compozitor folosește vocea umană, uneori descoperită, alteori acompaniată de unul sau două instrumente (flaut, violă, vibrafon). Subliniem elogios posibilitățile native ale sopranei Nelly Miricioiu; voce de o intensitate și claritate, de un ambitus larg și de colorit egal a apărut cu totul excepțională, apoi, ce rezistență! acestea nu reprezintă însă totul. Piesa lui Liviu Glodeanu este lucrare cu foarte subtile nuanțe și care se cereau redată atât de cîntăreață cît și de ceilalți interpreți cu fidelitate — care, cu regret, s-a lăsat tot timpul așteptată...

În fine, am mai ascultat și două prime audiții: *Terra* de Vicente Tuschă în care compozitorul folosind un arsenal de mijloace sonore — percuție, instrumente preparate etc. — se pare că a urmărit să sugereze crearea „din haos” a Terrei, apoi, cam cu aceleași mijloace sonore, *Laude* de Sabin Pautza, lucrare cu diferite efecte sonore realizate uneori la pian preparat și diferite alte efecte percutante la talgere etc. și care apăreau uneori ca într-o înginare molcomă a unei melopee ce nu violenta auzul. Este, în fine, o încercare. Clarificarea intențiilor va veni și ea mai târziu. Am reținut însă faptul că la Conservatorul din Iași studenții se informează, caută și în genere lucrează cu multă dăruire — ceea ce nu poate fi decît lăudabil.

J.-V. P.

Prezența Cvartetului de coarde al Conservatorului „George Enescu” din Iași a constituit o plăcută surpriză pentru amatorii bucureșteni de muzică de cameră. Componentele formației (Lenuța Popa — vioara I, Viorica Cristian — vioara a II-a, Maria Schneider — violă, Nadea Podariu — violoncel) au dovedit o excelentă disciplină de ansamblu, o remarcabilă cunoaștere a paginilor executate (tot programul a fost cîntat din memorie!). Cvartetul ieșean a arătat disponibilități stilistice variate ținînd seama de lucrările diferite prezentate) și o intonație destul de îngrijită.

Din recital am reținut antrenanta redare a părților a III-a și a IV-a din *Concertul op. 64 nr.5 în Re major* de Haydn. O impresie mai puțin bună a produs *Andantele*, loc unde există încă posibilitatea de a perfecționa frazarea și elementele coloristic timbrale.

Prîmul *Cvartet* al lui Ceaikovski a fost cîntat cu pasiune, cu plăcere, fără însă a se ajunge nici un moment la acea limită a romantismului în care bunul simț se află pe multe de cușit.

În fine, *Cvartetul nr. 2* de Dumitru Bughici, lucrare ce a pus probabil cele mai dificile probleme formației, date fiind dificultățile de intonație și construcție, a fost excelent prezentat. Inteligența ansamblului cameral ieșean s-a ilustrat în redarea diferențială, bine individualizată a celor trei părți (*Improvisazione, Scherzo, Aria*), articulații însă bine integrate în întreg. Frazările excelente, conducerea dramatică a punctelor culminante au constituit tot atîtea atribuite pozitive în interpretare.

Concluzionînd, putem spune că succesul obținut de *Melos* a fost absolut meritat.

DAN BUCIU

Brașov

Creția muzicală românească își trăiește o îmbelșugată epocă de afirmări. Caracterizată printr-o mare independență în orientări dar și printr-o tot mai înăvuiată stăpînire a mijloacelor de rostire, fie explorînd domeniul sonor în fel și chip, uneori cu acerbă individualitate, fie găsind armoniile unei viziuni mai străbătătoare în suflute și mai apropiate de hotarele muzicii de pînă azi, întîlnește mai sugestiv sau mai evaziv imagini, gînduri, impresii sau elanuri ale vieții inconjurătoare, de cele mai multe ori.

Dacă s-ar urmări multiplele ei înfățișări numai prin prisma celor desfășurate pe estrada simfonică brașoveană și ar fi de ajuns pentru a desluși realitățile de amploare ale muzicii românești contemporane.

Preferințele majoritare ale celor ce o ascultă înclină vădit către tot ceea ce le poate îngădui un acces mai larg la modul de exprimare a verbului ei și-o prilejuiască mai puțin interceptată de obstacole neobișnuite a bucuriei muzicale.

Bunul public al concertelor Filarmonicii, „Gh. Dima” a primit cu amabilitate muzici cărora nu le putea ghici îndeajuns cuprinsul dar cu căldură pe acelea care, deși evaluate și adesea foarte personale, nu le ocazionau nici un fel de enigme. O serie de lucrări asemenea acestora din urmă au figurat în concertele ultimei luni, începînd cu *Preludiu și Toccata* răscolitorului și tumultuosului Constantin Silvestri, aprig și profund temperament creator, păstrînd în edificările lui ferme și decise emoționanta volbură a unei înaripate improvizatii. Punerea în vie lumină a acestei lucrări deosebite a fost din cele mai fericite, datorită dirijorului Mircea Cristescu.

Au urmat, concert cu concert, *Pămîntul acesta* de Liviu Ionescu, lucrare de un complex structural poate prea amalgamic și întrucîtva mai exigent pentru ascultătorul mijlociu, cel de mare preponderență oriunde, dar cu însușiri reale de forță dramatică și mult relief polifonic, subliniat de dificila parte a pianului, ținut cu incisivitate și bravură de Corneliu Rădulescu și de cea baritonă, susținută cu accentuată pondere expresivă de Paul Nicolaescu; *Imagini bucureștene* de Pascal Bentoiu, frescă în trei panouri bogat și variat evocatoare, sugerînd mai larg și mai liber decît ar fi făcut-o o realizare strîns programatică cele înscrise pe frontispiciul fiecăreia din ele: *Șantier, Grădini, Stadionul*.

Contrastant și aerat țesute instrumental au apărut *Metamorfozele* lui Adalbert Winkler, uneori cu vehemente izbucniri de forță, cu puneri în acțiune a feluritelor jocuri timbrice decurse din intervențiile vocilor din diferite grupe.

Dirijorii Loranț Salman, Mircea Lucescu și Petre Bocotan cu contribuția de mari merite a Filarmonicii „Gh. Dima”, au făcut posibile, într-un timp atît de scurt, aceste noi prezentări în condiții cît mai favorabile.

Soliștii concertelor au succedat la rîndul lor aplaudate succese.

O reconfirmare deplină a unui talent particular de calitativ prin fond și timpurie măiestrie a fost acela al tinerei pianiste Dana Protopopescu. În *Concertul* în si bemol de Brahms, operă capitală din repertoriul de mare răspundere a pianului, jocul sincer, sigur și de aleasă expresivitate și muzicalitatea deosebit de delicată a artistei, au adus un prețuit moment de realizare solistică în stagiunea brașoveană.

Concertul în Re major, K. w. 537 de Mozart, incredințat pianistului Corneliu Gheorghiu, n-a putut să